

Sefa KOYUNCU

"**9** pin ucu Mark'ın elinde oldukça bu piyasanın nakit darlığından kurtulması hayal" diye sitem etti bir iş adamı. "Hükümetlerce, işçi ücretlerine ve memur maaşlarına enflasyonun üzerinde artış yapılsa da çiftçinin ürünlerine verilen taban fiyatları yüksek tutulsa da piyasanın nakit sıkıntısı problemini çözemiyor" diyerek sürdürdüğü konuşmasını şu sözlerle noktaladı:

- Türk lirası sanki bir deniz, döviz de dev bir fil. Bu dev filin hortumunu piyasalardan uzaklaştırmadıkça işler düzelmez. Zira piyasalarda söz ne bankanın, ne borsanın, ne hükümetin ne de milletindir. Söz, alabildiğine tırmanan dövizin, özellikle de geniş çapta alıcı bulan Alman Markı'nındır.

MİSAFİRİM VAR, EVDE ÇAY YOK

Veresiye defterini çoktan rafa kaldıran bakkalın, manavın, kasabın şikâyet tarzı da değişikliğe uğradı:

"Parası olmadığından değil, abi" diyerek başladığı sözlerini şöyle sürdürüyor:

- Adam maaşını olduğu gibi Mark'a yatırıyor. Biz de burada enayicesine, beyefendi gelip de borcunu ödeyecek diye bekliyoruz. Yağma yok arkadaş! Veresiye satışı kaldırdım!

Pazar muhabbeti

Lütfen paralar bozuk olsun...

Kitapçı Hasan bey, ismarladığı çaylarımızı yudumlarırken işlerin durgunluğundan, çek ve senetleri ödemede zorluk çektiğinden söz ettikten sonra, bir tanıdığı ve müşterisi ile aralarında geçen şu konuşmayı nakletti:

-Fabrikada işçi olarak çalışan bir arkadaş gelip yüz bin lira borç istedi. Sıkıntıda olduğumu, ödenmesi gereken çekim olduğunu söyledim. Nazlanarak ısrar ediyor, yüz bin lira istiyordu. Kendisine dedim ki:

-Yahu Rasim kardeş, biliyorum ki, sen çok iyi ücret alıyorsun. Fakat aldığın maaşı, kuruş eksiltmeden götürüp Mark'la değiştiriyorsun. Asıl sen bana bir iyilik yap da bin Mark ödünç ver, ben şu çekimi bir kapatayım, sonra sana Mark olarak öderim.

Rasim bu sözlerime karşılık dedi ki:

-Verirdim ama, bankaya yatırdım. Üç aylığına yüzde yedi faiz verecekler.
-Bir yanlışlığın olmalı, yüzde yedi yıllık faizdir.
-Hayır, hayır üç aylık. Herneyse, ne olur sen bana yüz bin lira borç ver, akşam misafirim gelecek; evde çay şeker yok. Pazarı gidip domates biber almam da lâzım.

Rasim, benim sıkıntıda olduğumu düşünmüyor, kendi işini görmenin çaresini arıyordu:

-Bari elli bin lira ver. Maaşımı alınca getirir öderim.
-Hiç mümkün değil!
-Otuz bin versen!
-.....!

Ya işte böyle hem arkadaşım, hem de eski bir müşterim olan Rasim'le Mark yüzünden dostluğumuz bozulma noktasına geldi.

ELLİŞER MARK BOZDURALIM DA...

Bu'dertten muzdarip olan sadece kitapçı Hasan değildi. Yine bir dostumun anlattığına göre, kamu kuruluşlarında maaşın üçte biri oranında verilen avansı devamlı olarak Mark'a yatıranlar var. Daire müdürleri bunu alışkanlık haline getirenleri tesbit ederek avans vermiyor. Çünkü devamlı aynı kişiler aldığı için başkalarına sıra gelmiyor. Bunların hesabı ise, maaşının bir kısmını onbeş gün önceden alıp Mark'a yatırarak, on beş günlük kazanç sağlamak.

Bu arada taşra şubelerini kapatmaya başlayan bir büyük bankanın şube müdürü de Mark'ın rağbet görmeye başlamasından sonra tasarruf amacıyla bankaya Türk parası yatırımların giderek azaldığını, esnafın da bu yola kayarak, bankerlik yapmaya başlamasıyla da taşra şube-

lerinin iş yapamaz hale geldiğini söyledi.

"Eskiden böylemiydi yal" diyerek anlatmaya başlayan bir başkası "Bundan üç sene evvel üçbin mark almıştım. Maksadım artıştan gelir sağlayarak bir otomobil alabilmektir. Bir sene beklettim dişe dokunur bir artış olmadı" Fakat, "Şimdi yine alıyorum, çünkü hızla yükseliyor" dedikten sonra şöyle bir hatırasını nakletti:

-Çalıştığım yer ile evimin arasındaki otuz kilometrelik mesafeye servis otobüsü ile gidip geliyorum. Bir gün işten çıktığımda evime gitmek üzere servis otobüsüne binerken ceplerimi yokladım hiç Türk parası kalmamıştı. İç cebimde ise Marklarım vardı. Otobüse binince tanıdık bir yüz aradım. Yol parasını ödünç alırdım düşüncesiyle bir tanıdığın yanına oturdum. Otobüs hareket ettikten sonra muavin para istemek için geldi.

-Lütfen paralar bozuk olsun beyler! Tanıdığın kulağına eğilerek yavaş bir sesle:

-Ben de hiç para yok, sen ödeyiver de ben sana sonra vereyim, dedim.

Tanıdığın yüzü kıpkırmızı olmuş, terlemeye başlamıştı.

-Bende de hiç yok. Daha doğrusu cebimde Mark var ama Türk parası yok, demez mi?

Şu halimize gülmek mi lâzımdı, ağlamak mı kestiremiyorum. Başımızda dikilen muavine,

"Biz indiğimiz yerde ödeyelim" diyerek savuşturdum.

Otobüs son durağa varmış, çarşı içerisinde inmiştik. Tanıdığın kulağına eğilerek, hafifçe şunu söyledim:

-Gel şu ceplerimizden ellişer Mark bozduralım da yol paralarımızı ödeyelim.